

Nr 148.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1937 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning
om anslag till bidrag till sjukkassor m. m. jämte
en i ämnet väckt motion.*

(3:e avd.)

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkterna 36—38) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1937/1938 såsom förslagsanslag beräkna *dels* till Bidrag till sjukkassor 13,300,000 kronor, *dels* till Moderskapsunderstöd och moderskapspenning 3,050,000 kronor, *dels ock* till Mödrahjäl 1,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 15 januari 1937 dagtecknad proposition, nr 38, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1:o) antaga förslag till förordning om moderskapspenning, förordning angående ändrad lydelse av 32 § förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjukkassor samt förordning om mödrahjäl,

2:o) för budgetåret 1937/1938 anvisa följande förslagsanslag, nämligen
dels till Bidrag till sjukkassor 13,300,000 kronor,
dels till Moderskapsunderstöd och moderskapspenning 3,050,000 kronor,
dels ock till Mödrahjäl 1,000,000 kronor.

Ifrågavarande proposition har, såvitt angår anslagsfrågorna, hänvisats till behandling av statsutskottet.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av fru Nordgren väckt motion, nr 417, vari hemställts, att riksdagen måtte, utöver det belopp Kungl. Maj:t föreslagit till moderskapsunderstöd och moderskapspenning, bevilja ett förslagsanslag av 200,000 kronor till bestridandet av kostnaderna för ersättning till de erkända sjuk-kassorna för deras befattning med moderskapspenningens utbetalande.

Vid beräkningen av anslaget till *bidrag till sjukkassor* har departementschefen utgått från att antalet statsbidragsberättigade medlemmar i de er-

kända sjukkassorna uppginge till i runt tal 992,000 vid slutet av år 1936 och till 1,059,000 vid slutet av år 1937 samt att sjuktalet — d. v. s. antalet sjukhjälpdagar per medlem — under budgetåret skulle komma att stiga från 14.32 till 15. Slutligen hava utbetalningarna av moderskapshjälp enligt gällande bestämmelser för åren 1936 och 1937 uppskattats till ett 10 % högre belopp per kvinnlig medlem räknat än motsvarande summa för år 1935. Med dessa beräkningsgrunder skulle anslaget hava upptagits till 13,230,000 kronor. Härtill kommer emellertid den kostnadsökning, som föranledes av den genom propositionen föreslagna ändrade lydelsen av 32 § förordningen om erkända sjukkassor och som av departementschefen beräknats till 72,000 kronor. I enlighet härmed har anslaget föreslagits till i avrundat tal 13,300,000 kronor.

Till *moderskapsunderstöd* har beräknats ett belopp av 1,301,000 kronor, varav 97,000 kronor antagits utgöra återstående ersättning för första kvartalet 1937 och 1,204,000 kronor ersättning för andra, tredje och fjärde kvartalen 1937. Vid beräkningen av anslag till *moderskapspenning* under första halvåret 1938 har departementschefen utgått från att statsverket skulle för i runt tal 80,000 av landets omkring 87,000 barnaföderskor per år få vidkännas en utgift av 75 kronor i form av antingen bidrag till moderskapshjälp eller moderskapspenning. Under ett halvt år skulle följaktligen motsvarande siffra bliva 40,000. Av dessa har departementschefen förutsatt, att omkring 8,250 barnaföderskor tillhörde sjukkassa och finge moderskapshjälp genom denna, varför till moderskapspenning berättigade skulle återstå 31,750 barnaföderskor. Kostnaderna för dessa skulle följaktligen bliva $(31,750 \times 75)$ 2,381,250 kronor. Då moderskapspenningarna för budgetårets båda sista månader icke ansåges kunna utbetalas under budgetåret, har emellertid den nyss angivna siffran reducerats med en tredjedel eller till 1,587,500 kronor. Å andra sidan har departementschefen erinrat om att rätten att erhålla förskott å moderskapspenning påkallade en höjning, vilken uppskattats till 160,000 kronor. Det sammanlagda anslagsbehovet för moderskapspenning under första halvåret 1938 har i enlighet härmed uppskattats till 1,747,500 kronor. Kostnaderna för moderskapsunderstöd och för moderskapspenning hava sålunda beräknats till sammanlagt 3,048,500 kronor. Enligt det föreliggande förslaget skola de bestridas från ett gemensamt anslag under benämningen moderskapsunderstöd och moderskapspenning, vilket upptagits med ett till 3,050,000 kronor avrundat belopp.

Anslaget till *mödrahjälp* slutligen har i enlighet med de av befolkningskommissionen gjorda uppskattningarna — 2,000,000 kronor för helt år — föreslagits upptaget till 1,000,000 kronor för första halvåret 1938. Av anslaget avses även att bestridas kostnaderna för de för administrationen förut-satta mödrahjälpnämnderna.

Utskottet.

Departementschefens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår hava icke givit utskottet anledning till erinran. Riksdagens numera fattade beslut om statens övertagande av avgiften vid ansökan om moderskaps-

penning — utgörande 2 kronor per ansökan — föranleder emellertid viss ökning av statsverkets kostnader. I motionen II: 417 har härför beräknats ett särskilt anslag av 200,000 kronor för ändamålet.

Med utgångspunkt från departementschefens uppskattning, att omkring 63,500 barnaföderskor för närvarande skulle vara berättigade till moderskapspenning årligen, synas statsverkets ökade kostnader komma att uppgå till $(63,500 \times 2)$ 127,000 kronor. En viss mindre ökning av detta belopp torde dock få förutsättas, då detsamma endast grundar sig på bifallna ansökningar, medan även avslagna sådana medföra rätt till administrationsbidrag. För nästkommande budgetår förefinnes dock icke anledning att räkna med större anslagsbehov för ifrågavarande ändamål än omkring 50,000 kronor, i huvudsak motsvarande kostnaderna för fem månader. Utskottet förordar därför, att ett belopp av denna storlek anvisas samt att anslaget till moderskapsunderstöd och moderskapspenning, från vilket anslag administrationsbidraget lämpligen bör utgå, höjes från 3,050,000 kronor till 3,100,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och fru Nordgrens förenämnda motion (II: 417), under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Bidrag till sjukkassor* ett förslagsanslag av 13,300,000 kronor;

b) till *Moderskapsunderstöd och moderskapspenning* ett förslagsanslag av 3,100,000 kronor;

c) till *Mödrahjälp* ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 14 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Nilsson i Malmö, Svensson i Kompersmåla, Borell, Bergström, Nilsson i Landeryd, von Heland, Bäcklund, Englund och Bäckström; samt

från andra kammaren: herrar Anderson i Råstock, Jansson i Falun, Magnusson i Skövde, Törnkvist, Strindlund, Eriksson i Stockholm, Andersson i Höör, Andersson i Prästbol, Andersson i Södergård, Isacsson, von Seth och Bergvall.
